

Chuyện Về Hưu của Thẩm Phán TCPV Stephen G. Breyer

Sau nhiều đồn đãi, cuối cùng thì Thẩm phán Tối Cao Pháp Viện **Stephen G. Breyer** cũng ra đi. Ngày 26 tháng 1 vừa qua, báo chí Mỹ loan tin Thẩm phán Breyer sẽ về hưu vào cuối nhiệm kỳ năm nay, vào tháng 6 và cho biết nhiệm kỳ kế tiếp của Tối Cao Pháp Viện bắt đầu vào ngày 3 tháng 10.

Từ nhiều tháng nay, phe cực đoan trong đảng Dân Chủ đã tạo áp lực và kêu gọi ông Breyer, 83 tuổi, về hưu trong lúc những người Dân Chủ nắm Tòa Bạch Ốc và Thượng Viện. Năm 2020, Thẩm phán Tối cao Ruth Bader Ginsburg qua đời ở tuổi 87, tạo cơ hội cho Tổng thống Donald Trump khi ấy tiến cử người kế nhiệm, Amy Coney Barrett, đưa Tối Cao

Pháp Viện xa hơn về phía hữu.

Vào tháng 10 năm ngoái, trong một dịp gặp báo chí tại Washington, Thẩm phán Breyer **nhìn nhận có áp lực chung quanh ông để về hưu** và cho biết ông sẽ quyết định “vào một lúc thích hợp”, rồi nói thêm: *“Hy vọng tôi không chết trên Tối Cao Pháp Viện.”* Thẩm phán Breyer đã giữ lời. Trong một văn thư đề ngày 27 tháng 1, Thẩm phán tối cao Breyer đã chính thức thông báo Tổng thống Biden ý định về hưu của ông và đặc biệt bày tỏ ý muốn có người kế nhiệm trước khi mình rời Tối Cao Pháp Viện với nội dung xin tạm dịch như sau:

“Tôi viết thư này để báo cho ông biết tôi đã quyết định nghỉ hưu khỏi nhiệm vụ tư pháp thường xuyên của một Phụ Thẩm phán Tối cao (Associate Justice) của Tối Cao Pháp Viện và phục vụ dưới những điều khoản 28 U.S.C. 371(b) (quy định những thẩm phán tối cao về hưu có quyền tiếp tục lãnh lương). Tôi muốn quyết định này sẽ có hiệu lực khi Tối Cao Pháp Viện bắt đầu kỳ nghỉ hè năm nay (thường vào cuối tháng 6 hay đầu tháng 7) dự đoán rằng vào lúc đó người kế nhiệm tôi đã được đề cử và đã được chấp nhận.”

Những ưu tiên của Tổng thống Biden trong năm đầu tiên đã bị ngăn trở liên tiếp bởi Thượng Viện chia ghế đồng đều 50-50, nhưng lần này ông Biden có thể sắp xếp cho một chiến thắng lớn tại Thượng Viện trong nỗ lực thay thế Thẩm phán Tối cao Stephen Breyer về hưu, chỉ còn tùy thuộc ai sẽ là người được ông ta chọn. Với thủ tục để Thượng Viện chấp nhận một thẩm phán tối cao lên Tối Cao Pháp Viện là 51 phiếu, tất cả công việc ông Biden cần phải làm là chọn đúng người.

Hai nghị sĩ Dân Chủ thường “làm buồn” ông Biden là Joe Manchin III của West Virginia và Kyrsten Sinema của Arizona, nhưng hồ sơ của hai người này cho thấy **họ sẽ ủng hộ người được ông Biden chọn cho Tối Cao Pháp Viện**. Ngay cả nếu ông Biden mất sự ủng hộ của Sinema hay Manchin thì cũng sẽ có 3 nghị sĩ Cộng Hòa đã bỏ phiếu hơn 80% cho các viên chức tư pháp do ông Biden đề cử. **Ba người đó là Lindsey Graham của South Carolina, Susan Collins của Maine, và Lisa Murkowski, của Alaska.**

Trong chiến dịch tranh cử vào năm 2020, ông Biden đã cam kết sẽ đề cử người phụ nữ da đen đầu tiên lên Tối Cao Pháp Viện khi có một ghế trống.

Nghị sĩ Chuck Schumer, thủ lãnh khối đa số tại Thượng Viện đã nhanh chóng lên tiếng trong một bản tuyên bố nói rằng bất cứ người được ông Biden tiến cử là ai, người ấy sẽ *“nhận được một cuộc điều trần trong Ủy ban Tư Pháp Thượng Viện ngay, và sẽ được cứu xét và được toàn thể Thượng Viện Hoa Kỳ chấp nhận với tất cả tốc độ thận trọng.”*

Trong khi đó, Nghị sĩ Mitch McConnell, thủ lãnh khối thiểu số tại Thượng Viện ngày 27 tháng 1 vừa qua đã lên tiếng nhắc nhở rằng Tối Cao Pháp Viện trống chỗ cho Tổng thống Biden một cơ hội mới để làm điều tốt với lời hứa của ông sẽ là một người tạo sự đoàn kết cho quốc gia. Ông McConnell chỉ ra sự chia đôi đồng đều tại Thượng Viện và nói rằng tổng thống nên tôn trọng sự chia đôi đó. Ông nói:

“Tổng thống không được khoán trắng quyết định quan trọng này cho phe tả cực đoan. Người dân Mỹ xứng đáng có một ứng viên bày tỏ sự tôn trọng những bản văn viết của luật pháp và hiến pháp chúng

ta. Hãy nhìn về phía trước – người dân Mỹ đã bầu ra một Thượng Viện phân đôi đồng đều 50-50. Tới mức độ mà Tổng thống Biden đã nhận được một ủy nhiệm của cử tri, đó là quản trị từ trung tâm, thi hành các định chế của chúng ta và đoàn kết nước Mỹ.”

Bà Ronna McDaniel, Chủ tịch Ủy ban Quốc Gia của đảng Cộng Hòa thì thẳng thừng hơn. Trong một bản tuyên bố đăng trong mục “Inside The Beltway” của tờ Washington Times ra ngày 28 tháng 1, bà viết như sau:

*“Chúng ta biết Joe Biden – người không có chỉ một lá phiếu tại Thượng Viện Hoa Kỳ - sẽ đề cử một thẩm phán đấu tranh sẽ mang theo sách lược chính trị cực tả.
“Loại thẩm phán này là một đe dọa cho những quyền hiến định của dân Mỹ, trong đó có tự do tôn giáo, Tu Chính án thứ hai, quyền được sống, và tự do ngôn luận. Ủy ban Quốc gia đảng Cộng Hòa sẽ làm bất cứ điều gì trong thẩm quyền của chúng tôi để vạch trần kẻ được Biden đề cử lên Tối Cao Pháp Viện và buộc những nghị sĩ Dân Chủ phải trả giá về lá phiếu của họ vào tháng 11 tới đây.” (ám chỉ cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ vào tháng 11 năm nay).*

Những người phe tả và một số nghị sĩ Dân Chủ vẫn còn cay cú về chuyện đã bị ông McConnell chơi gác hơn 6 năm trước đây. Năm 2016, khi Thẩm phán Tối cao Antonin Scalia qua đời, ông McConnell tuyên bố Thượng Viện sẽ không cứu xét bất cứ người nào được đề cử lên Tối Cao Pháp Viện cho đến khi nào cử tri có tiếng nói với tân tổng thống vào tháng 11 sắp tới. Mặc dù áp lực căng thẳng, ông McConnell đã ngầm tâng bốc ứng viên của Tổng thống Obama, **Merrick Garland**, trong ủy ban cho đến khi ông Trump chiến thắng bất ngờ, hạ bà Hillary, và tiến cử người đầu tiên trong ba thẩm phán tối cao lên Tối Cao Pháp Viện.

Quyết định về vườn của ông Breyer đã cho Tổng thống Biden cơ hội đầu tiên để tiến cử một thẩm phán vào Tối Cao Pháp Viện. Breyer được Tổng thống Bill Clinton tiến cử vào năm 1994 và khi ấy Nghị sĩ Joe Biden, với tư cách chủ tịch Ủy ban Tư Pháp Thượng Viện, đã chủ tọa phiên họp chấp nhận Thẩm phán Tối cao Breyer, một **thẩm phán cánh tả phóng khoáng thường lu mờ tại Tối Cao Pháp Viện** bên cạnh một đồng sự cũng do TT Clinton tiến cử - Ruth B. Ginsburg. Thẩm phán Breyer được biết như một con người khả tín nhưng ít khi có tiếng nói mạnh mẽ cho lập trường phóng khoáng. Ông thích chất vấn các luật sư với những câu hỏi nhằm mục đích cắt ngang những vấn đề rắc rối về pháp lý và đi thẳng vào nội vụ.

Trong những năm gần đây, Thẩm phán Tối cao Breyer dẫn dắt một thúc đẩy tòa án tái cứu xét tính cách hợp hiến của án tử hình. Ông nói rằng án tử hình đã trở nên một hình phạt vi hiến “độc ác và bất thường” trong Thế kỷ 21. Theo Thẩm phán Breyer, hình phạt tử hình đã được áp dụng một cách độc đoán, tù nhân đã phải chờ đợi quá lâu và đã có những vấn đề với cách thức thi hành án tử. Ông viết trong một bài quan điểm khi bắt đầu cuộc vận động vào năm 2015: “*Tôi tin tưởng một cách cao độ rằng hình phạt tử hình vi phạm Tu Chính Án thứ Tám. Tối thiểu, Tòa Tối Cao nên mở một cuộc điều trần đầy đủ về câu hỏi căn bản.*”

Nay, trước sự ra đi của Thẩm phán Breyer, nhiều câu hỏi đang được nêu ra, trong lúc Tổng thống Biden cho biết sẽ loan báo danh tánh người được chọn để thay thế Thẩm Phán TCPV Stephen Breyer về hưu vào trước cuối tháng tới, và rằng người đó sẽ là một phụ nữ da đen. Ông Biden nói rõ thêm:

“Tôi đã không quyết định ngoại trừ một điều: Người tôi sẽ đề cử sẽ là người nào đó với những điều kiện ngoại hạng về nhân cách, kinh nghiệm và sự liêm chính. Và người đó sẽ là phụ nữ da đen đầu tiên được tiến cử lên Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ. Đó là điều được trông đợi đã lâu, theo quan niệm của tôi.”

Thế nhưng, trước tuyên bố trên đây của ông Biden đã có một danh sách sơ khởi được phổ biến trên truyền hình với ảnh của 12 người có thể được chọn thay thế Thẩm Phán Breyer, trong đó có cả một bà NGUYEN nào đó.

Tuy nhiên, theo tờ Washington Times ra ngày 27 tháng 1, bản danh sách đã được thu ngắn lại còn sáu người có tên sau đây:

1. Kentanji Brown Jackson, 51 tuổi;

2. J. Michelle Childs, 55 tuổi;
3. Leslie Abrams Gardner, 47 tuổi;
4. Sherrilyn Ifill, 59 tuổi;
5. Leondra Kruger, 45 tuổi;
6. Wilhelmina Wright, 58 tuổi.

Tất cả 6 người trong danh sách ngắn trên đây đã được chọn vì những lý do đặc biệt và dĩ nhiên đều có chung lập trường khuynh tả như Thẩm Phán Breyer, vì vậy sẽ không có trông đợi một trong những người này kế nhiệm Thẩm Phán Breyer sẽ có thể đưa đến sự thay đổi chiều hướng của Tối Cao Pháp Viện hiện nay với thành phần bảo thủ đa số 6-3.

Nhưng, sự về hưu của Thẩm Phán tối cao Breyer có thể là cơ hội duy nhất cho TT Biden để điền khuyết một thẩm phán lên Tối Cao Pháp Viện, và có thể không phải là người mà ông Biden tiến cử - nếu những người Cộng Hòa tái chiếm Thượng Viện trước khi người ông Biden chọn thay thế đã được chấp nhận, như nhận định của CNN ngày 27 tháng 1. CNN giải thích như sau:

“Với những người Dân Chủ nắm một đa số mong manh tại Thượng Viện, Biden sẽ phải chọn một người có thể đạt được 50 phiếu một cách an toàn tại Thượng Viện (Phó Tổng thống Kamala Harris có thể bỏ lá phiếu quyết định nếu Thượng Viện chia đôi đồng đều 50-50). Ngoài việc đếm phiếu, ông Biden cũng cần phải để mắt tới cuốn lịch.

CNN cho rằng những người Cộng Hòa có thể tái chiếm Thượng Viện trong những cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ năm nay và đã ra dấu cho thấy họ sẽ ngăn chặn người được Biden đề cử. Hiện nay, truyền thông báo chí Mỹ mỗi ngày đều có tin mới liên quan đến việc về hưu của ông tòa tối cao và việc Tổng thống Biden chọn người thay thế.

Một trong những tin được xì ra trong ngày 24 tháng 1 là sự loan tin Thẩm phán Tối cao Stephen Breyer từ nhiệm và về hưu không phải do chính ông ta đưa ra mà là do chính quyền Biden xì ra trước để lái dư luận ra khỏi những tin bất lợi cho ông Biden như sự tắc nghẽn của hệ thống chuyển vận hàng hóa, dịch COVID, lạm phát, và Ukraine v.v..

Một người tên Carrie Severino thuộc Judicial Crisis Network đã dẫn chứng sự liên hệ của chính quyền Biden với một nhóm cực tả tên Demand Justice – đang tiến hành chiến dịch “Retire Breyer” – như là bằng chứng chính quyền đã xì tin này ra để buộc Breyer phải từ nhiệm ngay lập tức. Nguồn tin này phù hợp với một bài trên tờ Washington Post ngày 29 tháng 1 với tựa đề **“Inside the campaign to pressure Justice Stephen Breyer to retire”** viết về một chiến dịch tinh vi ngoại hạng được hoạch định để tạo áp lực buộc ông ta phải về hưu và mở đường cho một người mới do một tổng thống Dân Chủ đề cử. Bài này khá dài và rất nhiều chi tiết, tác giả là Ann E. Marimow, với đoạn mở đầu như sau:

“Tháng tư năm ngoái, trong một buổi diễn giảng tại Trường Luật Harvard, Thẩm phán Tối cao Stephen G. Breyer đã nói rõ rằng ông quan niệm làm thẩm phán là như đã ly dị với chính trị. Ông nói khi một thẩm phán cất lời thề, “Họ trung thành với nguyên tắc pháp luật, chứ không phải là với đảng chính trị đã giúp họ được chấp nhận sự đề cử.”

“Nhưng chỉ 3 ngày sau, một giai đoạn mới trong một chiến dịch đặc biệt kéo dài hàng năm đã được phóng ra để áp lực Breyer nghĩ lại những sự trung thành của ông ta và quan tâm nhiều hơn tới đảng chính trị đã giúp sự đề cử ông ta được chấp nhận và cái nhóm thiểu số tả phái phóng khoáng tại tòa tối cao. Một nhóm cán bộ đảng Dân Chủ đã chuyển cho nhau một thỉnh nguyện thư online. Những chuyên viên đấu tranh tập hợp phản đối những sinh hoạt của ông ta. Những Op-ed xuất hiện trên báo chí. Một xe vận tải chạy vòng quanh tòa nhà Tối Cao Pháp Viện với một tấm bảng lớn bên ngoài viết chữ to: ‘Breyer, retire.’”

Trên đây chỉ là bước đầu của chiến dịch gây áp lực trong nhiều tháng, dưới nhiều hình thức, đã được tác giả phanh phui, thuật lại rõ ràng từng chi tiết, nhưng đã không thành công, cho đến khi nhờ có sự tiếp tay của.. đảng Cộng Hòa, được tác giả thuật tiếp như sau:

“Nghị sĩ Mitch McConnell, thủ lĩnh khối thiểu số Cộng Hòa tại Thượng Viện đã châm thêm dầu vào chiến dịch của đảng Dân Chủ vào tháng 6 năm ngoái khi ông nói rằng nếu những người Cộng Hòa dành lại quyền kiểm soát Thượng Viện vào năm 2022, ông ta sẽ ngăn cản Biden thay thế Breyer, giống như ông ta đã làm với Obama.

“Chỉ vài ngày sau tuyên bố của McConnell, chiến dịch đòi Breyer về hưu lại hoạt động mạnh. Đảng quảng cáo có trả tiền trên Politico, với 13 nhóm khuynh tả ký tên, trong đó gồm cả Black Lives Matter và Phong trào Sunrise, cùng nhau kêu gọi Breyer về hưu. Gần 20 giáo sư luật và khoa học chính trị đăng quảng cáo trên New York Times, nói rằng đã tới lúc Breyer phải ra đi.

“Breyer đã trích dẫn bài diễn văn Gettysburg năm 1863 của Tổng thống Abraham Lincoln, nhắc lại một thời kỳ nội chiến và sự bấp bênh về tương lai của nền cộng hòa trên đất nước này.

“Thẩm phán Tối cao Breyer nói, những thế hệ mai sau sẽ quyết định sự thực hành ấy còn hiệu quả hay không. Và dĩ nhiên, tôi là con người lạc quan, và tôi cam đoan rằng nó sẽ hiệu quả.”

Với tình trạng chia rẽ của nước Mỹ ngày nay, và với bài học về cuộc nội chiến trước đây hơn hai thế kỷ, có bao nhiêu người Mỹ lạc quan và tin tưởng vào nền cộng hòa trên đất nước này?

Ký Thiệt